

BELLE TEN

Cilt : XLVI

Temmuz 1982

Sayı : 183

PELASGLAR KİM İDİLER ?

ADİLE AYDA

Son yüzyıllarda yapılan arkeolojik kazılar Eski Çağa mensup yazarların ve özellikle Herodot'un ilmi değerini azaltmak şöyle dursun, tersine, onların anlattıklarını teyit etmiştir. Görülmüştür ki, o çağın gerek tarihçilerinin, gerek şairlerinin yazdıkları, önemsiz ayrıntılar bir tarafa bırakılırsa, şaşılacak derecede tarihî gerçeklere uymaktadır. Yüzyıllar boyunca efsanevi ve hayali bir şehir bilinen Troya'nın keşfedilişi Schliemann'ın Homer'e olan güveninin yerinde olduğunu göstermiştir.

Bundan dolayıdır ki, bugünkü tarihçiler için Eski Çağa ait kaynaklar değerlerini kaybetmemiştir. Hele Herodot, özellikle İran'ın tarihi ve Mısır'ın örf ve âdetleri bakımından âdeta İncil gibi kabul edilmektedir.

Bununla beraber, bu durumun bir istisnası vardır: Herodot'un "Pelasgoi" (Πελασγοί) adını verdiği, eserinin bir çok yerinde sözünü ettiği, göçlerini anlattığı, örf ve âdetleri hakkında bilgi verdiği bir milleti bugünkü tarihçiler ve özellikle Lâtin ülkelerin tarihçileri yok farzetmek hususunda sözbirliği etmiş gibidirler.

Zamanımızda Yunanistanın tarihi de, tarihöncesi de, Pelasglardan söz edilmeden yazılabilmektedir. Sadece bazı sözlüklerle bazı ansiklopedilerde onlar hakkında bir iki satır bulubiliyorsunuz. Stock Yayınevinin 1968 de yayınladığı "Tarihî Atlas" gibi bir eserde, Pelasg kelimesinin ne metinde, ne de Notlarda görülmemesi bugünkü tarihçilerin tutumunu oldukça iyi yansıtmaktadır.

Bir yandan bu durum varken, bir yandan da, şurada burada, Luigi Pareti¹, Massimo Pallotino², İtalyan Ansiklopedisindeki Pelasg maddesi-

¹ Luigi Pareti, "Le Origini degli Etruschi", Bemporad e figlio, Firenze 1926, sahife 23.

² Massimo Pallotino, "Etruscologia", Hoepli, Milano 1968, sahife 92,94.

nin yazarı³ gibilerin Pelasg milletinin tarihî varlığını inkâr eden sesleri yükselmektedir. Bunlar eski yazarları geri-zekâlı gibi göstererek, onların Pelasglar hakkında saçmaladıklarını, yer isimlerindeki benzerlikler yüzünden aldandıklarını, yanlış muhakemelere, katmerli faraziyelere ve “Yunanlılara mahsus fantezilere” kapılarak “Pelasg mitini” yaratmış olduklarını iddia edebilmektedirler. Soğuk kanlılıktan bu derece yoksunluğun ve ilmî objektiflikten bu kadar uzaklığın sebebini insan kendi kendine soruyor. Öyle sanıyorum ki, okuyucu bu garabetin sebebini yazımızın sonuna doğru anlayacaktır.

Şimdilik bugünkü tarihçileri bir tarafa bırakıp, eski tarihçileri serin kanlılıkla inceleyelim. Fakat asıl tarihçilere geçmeden önce, belki de Homer dönemindeki Yunanlılara göre Pelasgların nasıl bir millet olduklarını ve İlyada yazarının onlara hangi gözle baktığını ortaya koymak faydalı olacaktır.

Büyük şair eserinin II inci Bölümünde, eski Argos şehrinden söz ederken, bu şehri “pelasgik”⁴ diye nitellemektedir. Elbette ki, bunu “Pelasglar tarafından kurulmuş” anlamında kabul etmek gerekmektedir. Homer daha sonra, Yunanlılar karşısında yer almış olan Troya ordusunun “katalogunu” yaparken, “Larissa şehrinin beslemiş olduğu, sağlam süngülü Pelasg kabilelerinden” söz eder⁵. Bildiğimiz gibi, Larissa Tesalya bölgesine ait bir şehirdir.

İlyada'nın X uncu Bölümünde Pelasg kelimesinin aşağıdaki olayların hikâyesinden sonra zikredildiğini görüyoruz: Truvalı kumandan ve kahraman Hektor, Truva karşısında yer almış Yunan donanmasının durumu hakkında bilgi edinmek üzere, Dolon adlı birini keşfe gönderir. Adam Yunanlılar tarafından yakalanır ve sorguya çekilir. İşte o zaman Dolon, Truva'nın müttefiklerini sayarken, Pelasgları da zikreder, fakat dikkate değer nokta şudur ki, bu adın yanına “tanrısal” sıfatını ekler. Bunun pelasg şeflerinden birinin sözde ilâh torunu oluşundan ileri geldiğini sanmak yeterli olmasa gerek.

XV inci Bölümde Yunanlı kahraman Akhillos arkadaşı Patrokl'u savaşa gönderirken, onun sağ salim dönmesi için dua eder. Duasını hangi tanrıya hitaben etse beğenirsiniz? Söyleyelim: Pelasgların Baştanrısına. Yani, Yunanlıların düşmanı Troyalıların müttefiki olan Pelasgların tanrısına... Bunun yorumu ancak iki şekilde mümkündür: Ya o dönemdeki

³ “Enciclopedia Italiana” Roma 1935, Cilt XXVI, sahife 608,609.

⁴ “Illiade-Odyssée”, Edition de la Pléiade (Gallimard, Paris 1965, sahife 127.

⁵ Aynı eser, s. 132.

Yunanlılar her alanda Pelasgların üstünlüğünü kabul ediyorlardı veya Yunanlıların meşhur kahramanı Pelasg soyundan idi.

Odysea'da Pelasgların adı Girit adasında oturan milletler arasında yer alır. Burada da Pelasglar "tanrısal" diye nitelenmiştir⁶. Homer'in Pelasglara derin hayranlık beslediği muhakkak gibi görünmektedir.

Şunu da belirtmeliyiz ki, İlyada'nın elimizdeki Pléiade baskısının Notlarında ve açıklamalarında bazı çelişkiler vardır. Meselâ, cildin tamamının Endeksinde Pelasglar kelimesinin tarifi şöyledir: "Bir Anadolu kavmi". Odysea kısmının imzasız olan, fakat şüphesiz bir Eski Çağ uzmanı tarafından yazılmış bulunan Önsözünde ise, şu satırları okuyoruz: "Nausithoos'un İtalyadan Skerya'ya dönüşü daha sonraki bazı yazarların sözünü ettikleri olaylar çerçevesinde ele alınmalıdır. Bu yazarlar İtalyaya gitmiş olan Pelasgların bir kısmının Ege dünyasına dönmüş olduklarını belirtmektedirler"⁷.

Şimdi de Herodot'un Pelasgların dili, dini, göçleri ve saire hakkında dediklerine bakalım:

I-DİL: Herodot'a göre, "Tyrrhenlerin yukarısındaki Kreston şehrinde... ve ayrıca Çanakkale Boğazı civarında, Plakya ve Stulaka şehirlerinde oturan Pelasg kalıntısı ahalinin diline bakılırsa, Pelasglar barbar bir dil konuşurlardı"⁸. Herodot dönemindeki Yunanlıların dilinde "barbar" kelimesi, bilindiği gibi, yunanca olmayan demektir.

Herodot'un bu cümlesi münasebetiyle, Eski Çağ uzmanları arasında bitip tükenmez bir tartışma başlamıştır ve bugün de devam etmektedir. Yok Kreston şehri aslında Kroton şehri değil mi? "Tyrrhenlerin yukarısında" tabiri Yunanistan'daki Tyrrhenler için mi, yoksa İtalyadaki Tyrrhenler, yani Etrüskler için mi kullanılmıştır?... Bizi bütün bunların pek ilgilendirdiği yok. Bizi ilgilendiren Pelasgların yunancadan başka dil kullanmış olmalarıdır. Önemli bulduğumuz bir nokta da, Herodot'un Kreston'daki Pelasglarla Çanakkale'dekilerin, yani ayrı ayrı coğrafi bölgelerde oturan bu iki grubun aynı dili konuştuklarını söylemesidir.

Tarihçi üçüncü bir grup olarak Atinalı Pelasglardan da söz eder, ki bunlar soy bakımından Pelasg oldukları halde, Yunanlılarla yakın komşuluk dolayısıyla, yunanca konuşmağa başlamışlardır. Şu halde, bu grubu oluşturan Pelasglar, Roma hâkimiyeti altına girdikten sonra Lâtin dilini kabul etmiş Daçya'lılar, yani Romanyalılar gibi veya Türk soyundan

⁶ Aynı eser, s. 808.

⁷ Aynı eser, s. 989.

⁸ "Herodotus", translated by J. Enoch Powell, Clarendon Press, Oxford 1949, sahife 26.

olup, adları da bir Türk adı olmasına rağmen, ortodoks olduktan sonra slavca konuşmağa başlayan Bulgarlar gibi idiler.

2- DİN: Pelasgların dini hakkında Herodot şunları söyler: “Eski zamanlarda Pelasglar kurban kesme törenlerinde tanrılara dua ederler... fakat bu tanrılara ad veya lâkap vermezlerdi”⁹.

Şu halde, en eski zamanlarda Pelasgların dini bir çeşit Animizm idi. Bilindiği gibi, bir çok milletler tarihlerinin ilk döneminde tabiat kuvvetlerine tapmışlar ve tanrılarını “dağ tanrısı”, “orman tanrısı”, “sabah tanrıçası”, “Gecenin ruhu”, “eşiğin koruyucusu” gibi adlar vermişlerdir. Pelasgların eski dininde Romalıların Penat’ları ve Lar’ları, Arapların cinleri, Ortaçağın perileri gibi yarı-tanrılarının da bulunmuş olduğu düşünülebilir. Esasen Herodot, Pelasgların din tarihi ile ilgili olarak, bir başka dönemden de söz eder ki, bu Mısırlılarla temasa gelmelerinden sonraki dönemdir. Herodot şöyle der: “... Fakat çok sonra, onlar Mısırlılardan tanrılarının adlarını öğrendiler... ve bu tanrı adları hakkında Dodona’daki kutsal falcının fikrini sordular... falcı (Pelasglara) bu tanrılarını benimseyebileceklerini söyledi. O günden sonra, onlar kurban kesme törenlerinde bu tanrılarının adlarını kullandılar ve daha sonra bu tanrılarını Yunanlılar Pelasglardan aldılar”.

3- GÖÇLER: Herodot, eserinin Birinci Bölümünde, metne eklediği bir notta, Yunanistanda biri Yunanlı, diğeri Pelasg olmak üzere, iki ırk bulunduğunu, birincisinin vatanından hiç ayrılmadığını, ikincisinin ise göçebe olduğunu söyler¹⁰. Şu halde, Pelasglar göçebe bir millet idiler. Bunların sadece belirli bir kısmını ele alacak olsak bile şunu görüyoruz: Samotrake adasında oturan Pelasglar önce Attika’ya göç etmişler¹¹. Sonra, oradan kalkıp Himet dağının eteğindeki topraklara gidip yerleşmişler. Daha sonra orayı da bırakmışlar, Argonotların torunlarını Lemnos adasından kovarak, bu adaya yerleşmişler. Fakat M.Ö. 510 de, General Miltiade’nin zaferi üzerine, kendileri de adadan ayrılmak zorunda kalmışlar.

Pelasgların sırasına göre daha uzak diyarlara doğru maceraya atılmaktan çekinmediklerini yukarıda gördük. Tarihte Pelasglara İtalyada da, Anadolu da rastlanmaktadır¹².

⁹ Aynı eser, s. 134.

¹⁰ Aynı eser, s. 25.

¹¹ Aynı eser, s. 134.

¹² Herodot, Kzerkses’in Anadolu seferini ve Truva harabelerine doğru yürüyüşünü anlatırken, “Antandros” diye bir şehirden söz eder ve bu şehrin Pelasglara ait olduğunu söyler. Esasen, Homer’in Truvalıların müttefikleri arasında zikrettiği Pelasglar da şüphesiz Anadolu Pelasgları idiler.

4- YUNANİSTAN'IN ESKİ ADI: Herodot'ta Pelasglar hakkında bulduğumuz bilgilerin en önemlisi süphesiz şudur:

Bir kadının esir olarak satıldığı yerden söz edilen bir cümlede, Herodot kendi zamanında Yunanistan (Greky) olarak bilinen ülkenin daha önceki adının "PELASGIA" olduğunu söyler. Herodot'un bu cümlesi bize aşağıdaki neticeleri çıkarmağa hak vermektedir:

a- Pelasglar Yunanistanın ilk ahalisi ve ilk sahipleridirler.

b- Pelasglar yer yer bütün Yunanistanı işgal etmişlerdir.

c- Herodot'un Yunanistan'ın eski adının Pelasgia olduğunu söyleyiş tarzından, bu gerçeğin o dönemde herkesce bilindiği anlaşılmaktadır.

5- PELASGLARIN YUNANLILAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: Yunanistan'da Yunanlıların bazı tanrı adlarını Pelasglardan almış olduklarını gördük (ki, Pelasglar kendileri de bunları Mısırlılardan almışlardı). Herodot ayrıca, Yunan mitolojisinin Heziyod ve Homer tarafından Pelasglardan alınmış tanrılardan yararlanılarak oluşturulduğunu söyler.

Pelasgların sadece din alanında değil, mimari alanında da Yunanlılara hocalık ve öncülük ettiği anlaşılıyor. Herodot eserinin VI ncı Bölümünde Atina'lıların Akropol'ün etrafını duvarla çevirmeğe karar verince, bunun için Pelasglara baş vurmuş olduklarını tarihçi Hekateos'u kaynak göstererek söyler. Pelasglar da öyle bir sağlam duvar yaparlar ki, bunun bir parçası "pelarjik duvar" adı ile bugün, 20 nci yüzyılın sonunda bile yerinde durmakta ve turistler tarafından görülebilmektedir.

Herodot'a göre Yunanlılar büyük millet haline gelmiş olmayı da Pelasglara borçludurlar. Tarihçi Yunan milletinin aslında "zayıf bir millet" olduğunu, ancak barbar milletler ve "bilhassa Pelasglarla karıştıktan sonra büyük millet haline geldiğini" söyler¹³.

Herodot'tan sonraki tarihçilerin eserlerinde dikkati çeken nokta bunların açıkça veya zımnen Pelasglarla Etrüskleri aynı millet saymaları ve isim değişikliklerine göçlerin sebep olduğunu söylemeleridir.

Meselâ, Hellanikos'a göre Pelasglar İtalyaya yerleştikten sonra Tyrrhen (Etrüsk) adını almışlardır. Lesboslu Myrsilos'a göre ise, Tyrrhenler vatanlarından ayrıldıktan sonra Pelasg olmuşlardır¹⁴. Hekateos'a göre Brauron'da Atinalı kadınları kaçıranlar Pelasglardır, Philocoros'a göre ise, Tyrrhenlerdir¹⁵. Bu sebeple, Aristofan gibi, Sofokles gibi yazarlar Pelasg-

¹³ "Herodotus", translated by Powell, sahife 26.

¹⁴ Noël des Vergers, "L'Etrurie et les Etrusques", Firmin Didot, Paris 1862, p. 109.

¹⁵ Pauly-Wissowa, Realencyclopädie der klassischen Al tertums wiss ens chaft, Stuttgart 1948, sahife 1910.

Tyrrhenler şeklinde bir birleşik ad kullanmağı daha pratik bulmuşlardır ¹⁶.

Bütün bunlar Pelasglarla Tyrrhenlerin, yani Etrüsklerin aynı dili konuştuklarını ve aynı örf ve âdetlere sahip olduklarını Yunanlıların açıkça görmeleri neticesi olmayıp da ne olabilir? Tek geçerli izah budur.

Öyle zannediyorum ki, bazılarının Palasglara karşı allerji duymalarının sebebini okuyucu anlamağa başlamıştır. Pelasglar Tyrrhen, Tyrrhen'ler de Etrüsk olunca, Etrüsklerin İtalyanın yerlisi olduğuna dünyayı inandırmaya çalışan etrüs-kologların durumunu düşünün! Pelasg diye bir milletin hiç bir zaman mevcut olmadığını iddia etmekten başka çare varmı?

* * *

Burada bir parantez açmak mecburiyetini duyuyorum. Çünkü bazı etrüs-kologların büyük değer verdikleri, fakat İtalyanın eski tarihini çekinmeden ve bile bile karışık hale getiren bir tarihçinin eserleri yüzünden ortada dolaşan bazı fikirlerin yerli yerine konması gerektiğine kaniim. Kendinden söz etmek istediğim tarihçi Halikarnaslı (Bodrumlu) Dionysos'tur. Dionysos Yunanlı olduğu halde, Romada, İmparator Augüst'ün himayesinde, Saray çevresinde yaşamıştır. Greko-romen diye niteleyebileceğimiz bu zat, İsa'nın doğuşundan bir iki yıl önce "Roma antikitesi" adı ile bir eser yayınlamıştır. Eserin adı "Roma tarihinin eski dönemi" şeklinde anlaşılmalıdır. Tarihî gerçek açısından ziyade politik mülâhazalarla yazılmış olan bu eser bugün bile bazı tarihçileri etkisi altında bırakmakta ve bir takım yanlış fikirlerin yayılmasına sebep olmaktadır.

Dionysos için tek önemli şey imparatorun gözüne girmek ve Mecena'nın aracılığı ile lûtuflarından faydalanmaya devam etmektir. İmparator August ise, Romanın kudret ve azameti fikri ile dolu bir hükümdardı. En büyük politik amacı da Roma hâkimiyeti altında bulunan milletleri eritmek, lâtinleştirmektir. Bu milletler arasında özellikle şanlı bir tarihe sahip olan Yunanlılarla Etrüsklerin millî gururlarını kırmak emeli idi. Romalıların medeniyetlerini bu iki millete borçlu olmaları August'un canını sıkıyordu ¹⁷.

Şu halde, August'ün hoşuna gitmek için yapılacak iş Romalıların ve İtalik kavimlerin geçmişini Etrüsklerinkinden ve Yunanlılarınkinden daha şanlı göstermektir. Dionysos iki yoldan bu amaca varabileceğini düşünmüştür:

¹⁶ H.H. Scullard, "The Etruscan cities and Rome", Thames and Hudson, London 1967, sahife 35.

¹⁷ Etrüsk prenslikleri Ogüst devrinde ortadan kaldırılmış ve "Bölge,, adı ile Romanın idari çerçevesi içine alınmıştır.

a- Etrüsklerin İtalyanın yerlisi olduğunu iddia ederek, onları Latinlerin hemen hemen kardeşi gibi göstermekle,

b- Yunanistandaki hâkim Romalılarla mahkûm Yunanlıların aynı ataların torunları olduklarını, bu ataların Pelasglar olduğunu ileri sürmekle.

İki bin yıldan beri pek çok tarihçi Halikarnaslı Dionysos'un ard niyetli iddialarına safça inanmışlardır. Bir kısmı da, işlerine geldiği için inanmış gibi görünmüşlerdir. Fakat, bilhassa Anglo-sakson yazarlar arasında Dionysos'un samimiyetsizliğini sezmiş olanlar vardır. Londra Üniversitesi Eski Çağ Tarihi Profesörü H.H. Scullard'ın aşağıdaki satırlarını buna misal olarak gösterebiliriz:

“Merkezî İtalyanın Pelasglar tarafından istilâ edildiğine dair geleneksel söylenti Halikarnaslı Dionysos için BİR PROBLEM TEŞKİL EDİYORDU. Bir yandan Etrüsklerin otokton ve Pelasgların Yunanlı olduklarına inandığına göre¹⁸, Etrüsklerle Pelasgların aynı millet olduklarını İNKÂR ETMEĞE MECBURDU. Diğer taraftan, Pelasgların rolünü küçümsemek de İŞİNE GELMİYORDU. Sebebi de şu idi ki, Roma'nın geçmişine dair eserini yazmaktaki MAKSADI Roma devletinin barbar bir devlet olmadığını, aslen Yunanlı bir devlet olduğunu GÖSTERMEKTİ. Çünkü Roma'nın eski ahalisi kadar “eski ve yunanlı bir milleti dünyada bulmak mümkün değildir” şeklinde iddialar ileri sürmekte idi... Böylece, Dionysos'un Etrüsklerin otokton bir kavim olduğuna dair iddiası başka bakımlardan tartışılabilirse bile, her halde Pelasglar hakkındaki hikâyeleri bu iddiaya inanırılık kazandırmamaktadır...”¹⁹.

“Encyclopedia Americana”nın PELASGLAR maddesini yazan bilgin de, Halikarnaslı Dionysos'un amacının ilmî değil, politik olduğunun farkına varmıştır. Ansiklopedide şunları okuyoruz:

“Onun başlıca amacı Roma'nın Hâkimiyetini ve boyunduruğunu Yunanlılara hoş göstermek ve Yunanistanı fethedenlerin şöyle iyi, böyle iyi insanlar olduğunu ispat etmetki”²⁰.

Bu biraz da Halikarnaslı Dionysos'un kendi milletinin duygularına ihanet etmekten çekinmemiş olduğu anlamına geliyor.

İşte adam böyle bir adamdı. Bununla beraber, eserinin her satırı bir takım hesaplara dayanan bu adam, istemeyerek bizim tezimizi kuvvetlendiren bir gerçeği ağzından kaçırmıştır. Bu şöyle olmuştur:

¹⁸ Bize göre, inanmaktan ziyade inandırmağa çalışıyordu.

¹⁹ Not 16 da zikredilen eser, sahife 37-38.

²⁰ 1970 baskısı, Cilt 21, sahife 482.

Herodot'un bir parçası vardır ki, her etrüscoloji kitabında muhakkak zikredilir. Herodot bu parçada Lydiaya hâkim bir kralın Tyrrhenos adlı oğlunun ne gibi şartlar neticesinde, ülke ahalisinin yarısı ile birlikte İtalyaya göç ettiğini anlatır. Halikarnaslı Dionysos Etrüsklerin otokton olduğunu iddia ettiğine göre, Herodot'un hikâyesini kabul etmesi mümkün değildi. Bu hikâyeyi veya olayı reddedebilmek için, dalkavuk tarihçi, Herodot'un bahsettiği Lydialıların dönemi ile kendi dönemi arasında 1300 yıl geçmiş olduğunu dikkate almayarak, kendi zamanındaki Lydialıların dili ile Etrüsklerin dilini karşılaştırmağa kalkıyor. Ve işte o zaman şöyle diyor: "Etrüsklerin dili Lidyalıların dilinden daha çok Pelasgların diline benziyor"²¹

Bize lâzım olan da bu idi.

* * *

Bu yazının başlığını "Pelasglar kim idiler?" şeklinde koymuş bulunuyoruz. Evet, Yunanlıların Etrüsklerle karıştırdıkları bu Pelasglar kim idiler? Onların etnik asılları ne idi? İnsan ırklarından hangisine mensup idiler?

Eski tarihçiler sayesinde, onlar hakkında elde ettiğimiz bilgileri özetleyelim:

- a- Pelasgların dili yunancadan farklı bir dildi.
- b- Pelasglar Yunanistana kuzeyden gelmişlerdi.
- c- Göçebe idiler.
- d- Yerleşik oldukları dönemlerde de en sevdikleri şey inşaat yapmak, şehir kurmaktı (Argos, Larissa, pelarjik duvar)

Pelasgların etnik menşeyini tayin edebilmek için yukarıdaki dört şarta uygun bir millet bulmak zorundayız. Bu dört şartı tekrar ele alalım:

I- Pelasgların dili yunancadan farklı bir dil idi. Eskilerin verdiği bu bilgiye bugünkü lengüistler şu hususu ekliyorlar ki, o da pelasgcanın hint-avrupalı bir dil olmadığıdır.

Çünkü hayli zamandan beri pelasgca bir metin bilginlerin eline geçmiş bulunmaktadır. 1885 yılında Atina'daki Fransız Okulu (Enstitüsü) nun gayretleriyle, Lemnos adasının Kamina adlı köyü civarında bir "stelâ" bulunmuş ve bunun üzerinde kabartma bir resimle birlikte, etrüscoloğların etrüsçoğe çok benzediğini söyledikleri bir dilde yazıtlar görülmüştür. Fazla olarak, bu yazıtların M.Ö. VII nci yüzyıla ait oldukları tesbit edilebilmiştir ki, o dönemde Lemnos adası Pelasgların elinde idi. Adanın Yunanlıların eline geçmesi M.Ö. 510 yılındadır.

²¹ Noël des Vergers, zikredilen eser, sahife 111-112.

Lemnos'ta bulunan pelasgca yazıtlar hakkında Raymond Bloch adlı büyük etrüsolog şunları söyler: "... Kamina yazıtları gerek mörfoloji, gerek leksikografi bakımından etrüsçeye çok yakın özellikler taşımaktadır. Burada gördüğümüz kelime sonlarındaki ekleri, kelimelerin yapılışındaki şekilleri ve hattâ belirli tabirleri aynen bizce bilinen etrüs metinlerinde de bulmaktayız" ²².

Bir de şu var: Dilcilere göre etrüs dili Avrupa dilleri gibi "bükümlü" (tasrifi) olmayıp, "bitişken" (iltisakî) bir dildir ve ses uyumu kanununa açık eğilim göstermektedir ²³.

Gelgelelim, gerek bitişkenlik, gerek ses uyumu Fin-uğur dillerinin özelliklerindedir. Şu halde, Pelasgların kim olduklarını anlamak için söz konusu dilleri konuşan milletlerden birine bakmamız gerekecektir ²⁴.

Bu dilleri konuşan milletler arasında seçim imkânlarımız sınırlıdır. Tunguzlarla Samoyedleri bir tarafa bırakırsak, elimizde kalan milletler şunlardır: Macarlar, Finler, Moğollar ve Türkler. Bu milletler arasında hem lengüistik şartı, hem diğer şartları dolduran millet Türklerdir. Şöyle ki:

2-Pelasglar gibi Türkler de Akdenize Kuzeyden gelmiş, hem de bir defa değil, tarihte bir çok defalar, çeşitli adlar altında gelmiş bir millettir.

3- Türkler tarihte hep oradan oraya göçmüşler ve bugün bile, gerek Orta Asyadaki, gerek Anadoludaki Türkler mevsim göçebeliğinde bulunmakta, yani yazın yaylaya çıkmaktadırlar.

²² Raymond Bloch, "Les Etrusques", Presses Universitaires, Paris 1968, sahife 17.

²³ Aynı yazar, "The Etruscans", Thames and Hudson, London 1965, sahife 75.

Massimo Pallotino, yukarıda zikredilen eser, sahife 391.

²⁴ Lengüistik ile yakından ilgilenmemiş okurlar için aşağıda bükümlü ve bitişken diller hakkında bazı bilgi ve misaller veriyoruz:

I. Bükümlü diller isimlerin veya fiillerin çekimi gibi hallerde kelimeleri bükerek şeklini bozuyorlar. Fransızların Küçük Larousse sözlüğünde, lengüistik anlamda "büküm" olayı hakkında şunları okuyoruz: "Bir kelimenin, cümle içinde oynadığı role göre, son hecelerinde geçirdiği değişikliklerin toplamı" Misaller.

Fransızca:

Le trav-aïl	-	iş
Les trav-aux	-	işler
v-enir	-	gelmek
je v-iendrai	-	geleceğim

İngilizce

the g-oose	-	kaz
the g-eece	-	kazlar
to br-ing	-	getirmek
I br-ought	-	getirdim

4- Türklerin imarcı bir millet olduğunu hatırlamak için Bizanslı çeşitli mimarî eserleri ile ne kadar güzelleştirmiş olduklarını hatırlamak yeterlidir.

Ya bütün Anadoluyu ve hattâ bütün Orta Doğuyu dolduran Türk mimari eserleri!. Orta Doğunun Başkentlerini gezen turistler sözlerimin manasını çok iyi anlayacaklardır.

Şu halde, tarihî ve lengüistik gerçekler kadar saf mantık da bizi şu neticeye götürüyor: Pelasglar Proto-türk idiler ve başka şey olmuş olmaları mümkün değildir.

Biliyorum ki, bir Batılının kafası için bu netice tatsız bir paradoks gibi gelebilir. Bunun şahsî tecrübeme dayanan bir delilini sunmak isterim: Benim 1971 yılında "Etruskler Türk mü idi?" adlı fransızca kitabım çıktıktan sonra bundan bir tane değerli etruskolog Mr. Christopher Hampton'a da göndermişim. Mr. Hampton uzun ve nazik mektubunda şu itirafta bulunuyordu:

"Çoğumuz Türkleri İslâmiyetin ve Muhammed'den sonraki Anadolu tarihinin çerçevesinde düşünürüz. Halbuki sizin teziniz onların ataları ile ilgilidir."

Almanca:

der Kn-opf	-	düğme
die Kn-öpfe	-	düğümeler
d-enken	-	düşünmek
Ich d-achte	-	düşündüm
yavm	-	gün
ayyam	-	günler
takkallum	-	konuşmak
mutakkallim	-	konuşan

2. *Bitişken diller* isimlerin veya fiillerin çekimi veya çoğulların yapımı için, kelimenin şeklini bozmadan ekleri kelimeye bitiştiren dillerdir. Küçük Larousse bu konuda şöyle der: "(bu diller) cümle içindeki çeşitli ilişkileri ifade etmek için, kelimeleri bozmayıp, Fin-uğur dillerinde olduğu gibi, köklerle ekleri yan yana getiren dillerdir". Misaller

<i>Türkçede :</i>	göz
	göz-ler
	gel-mek
	gel-dim
	ev
	ev-e
	ev-in
	ev-de

Etruskçede:

Burada etruskologların nezdinde büyük rağbette olan bir misali alalım: "Tarkhnalhti" kelimesini... Uzmanlara göre bu kelime "Tarkinyada" anlamına geliyor. "Tarkhnal"

Yukarıdaki satırlar isbat ediyor ki, Batıda, sadece orta aydınlar değil, bilginler bile, İslâmiyetten önceki Türkler hakkında çok az şey biliyorlar. Bu sebeple, Pelasgların Proto-türk oldukları hakkında yukarıda ifade ettiğim gerçeği dudak bükerek karşılayacak okuyucuyu Dünya tarihine göz atmağa davet ediyorum.

Çünkü, Türkler veya Proto-Türkler Yunanistanı tarih-öncesi devirde Pelasg adı ile istilâ etmekle yetinmemişler, bunu daha sonraki devirlerde de, bir çok defalar yapmışlardır.

Türklerin Yunanistanı Osmanlı adı altında işgal edip, 15 inci yüzyıl ile 19 uncu yüzyıl arasında 400 yıl boyunca idare etmiş olmalarını haydi saymayalım. Fakat daha önce, başka başka isimler taşımış bulunan ve bugünkü Türklerin ataları milletlerin, yani Hunların, Avarların, Kumanların, Peçeneklerin Yunanistanın kuzeyini işgal etmiş oldukları gerçeğini unutabilir miyiz? ²⁵.

Fiziki coğrafya bakımından, yer yuvarlağının yapısı, yani dağlar, vadiler, geçitler son dört veya beş bin yıl içinde pek değişmediğinden ve Türklerin de mizacı ve onları Orta Asyadan kaçırın iklimle ilgili sebepler hep aynı olduğundan, tarihin akışı içinde Türk kabileleri veya orduları, ikide birde Yunanistanın kuzeyine, dalga halinde gelip çarpmıştır. Aynı sebepler aynı neticeleri doğurmuş ve tarih tekrarlanmıştır.

Hazar Denizi civarında yaşayan veya oradan geçen Hunlar, Avarlar, Kumanlar, Peçenekler hep aynı yolu takip etmişler ve Yunanistanın kuzeyine, yani Trakya ve Makedonya'ya gelip dayanmışlardır, o Makedonya ki, eski Yunanlılar ona Pela(s) gonia, yani Pelasgların ülkesi derlerdi.

* * *

Pelasglar Yunanistanı ne zaman istilâ ve işgal etmişlerdir? "Larousse du xx ième siècle adlı Ansiklopedi'ye bakılırsa bu M. Ö. 3000 yılına doğru olmuştur ²⁶. Bununla aşağı yukarı mutabıkız. Şu halde, Pelasglar Yunanistanı Yunanlı'lardan bin yıl kadar önce işgal etmişlerdir. Yunanlılar

Etruryanın Başkenti olan Tarkinyanın etrüksçesi, "thi" eki de türkçedeki de, te, da, ta eklerinin karşılığıdır (Raymond Bloch, "les Etrusques Presses universitaires, sahife 59. ve Massimo Pallotino, "Etruscologia" sahife 403).

Halbuki, bilindiği gibi, türkçedeki de, te eklerinin, etrüksçedeki "thi" ekinin anlamını vermek için bugünkü Avrupa dilleri kelimenin önüne bir başka kelime getirir. Meselâ, "Pariste" demek için

Fransızca : A Paris

İngilizce : İn Paris

Rusça : V Pariji, denir.

²⁵ René Grousset, "L'Empire des Steppes".

²⁶ 1933 baskısı, Cilt 5, sahife 452.

geldikten sonra da Yunan yarımadasının bir satranç tahtası haline geldiği, yani Yunan kabile grupları ile Pelasg kabile gruplarının şurada burada yana yana yerleştiği ve yaşadığı anlaşılmaktadır. Bu durum tarihi devirlere kadar devam etmiştir. Çünkü “Dictionary of Ancient Greek civilization” adlı sözlükte dikkate değer bir açıklama bulmaktayız. “Larissa” maddesinde (ki, Homer sayesinde bunun bir Pelasg şehri olduğunu biliyoruz) sözlük şöyle der: “Larissa tarihi devirlerde Tessalya’nın en önemli şehri idi ve Aleuadae sülâlesinin hüküm sürdüğü bölgenin başkenti idi. Pindaros, Hippocrates ve Platon gibi bazı meşhur adamlar bu şehirde, yarı barbar prenslerin misafiri olarak kalmışlardır”²⁷.

Burada “Yarı barbar” tabirini tahlil etmemiz gerekiyor. Barbar kelimesi “yunancadan başka dil konuşan” anlamına geldiğine göre, “yarı barbar” olsa olsa “ana dili olarak yunancadan başka bir dil konuştuğu halde, yunancayı da konuşabilen kimse” anlamını ifade edebilir.

Şu halde, Platon’un zamanında bile, yani M.Ö. IV. yüzyılda, henüz Yunanistanda, Pelasgların hâkimiyeti altında bulunan bölgeler vardı. Ve demek ki, bu bölgelerin prensleri, yani hükümdarları Yunan dünyasının kültürel hareketlerini takip ediyor ve yayınlanan gerek edebî, gerek ilmi eserlerden haberdar oluyorlardı. Yoksa, bu hükümdarlar neden Pindaros gibi bir şairi, Hippokrates gibi bir bilgini ve Platon gibi bir filozofu yakından tanımak ve onları misafir etmek arzusunu duysunlar?

Burada Meillet ile Cohen tarafından yazılmış “Dünya Dilleri” adlı eserden bir cümleyi zikretmenin tam sırasındır. Bu eserde şöyle deniyor:

“Pelasg dili M.Ö. 5 inci yüzyılda bile, Trakya sahillerinde, Propontid’in²⁸ güneyinde ve İmbros ile Lemnos adalarında konuşulmakta idi”²⁹.

Ne yazık ki, bu cümle Pelasgları hayalî bir millet sayan tarihçilerin ve etrükologların gözüne ilişmemiştir!

Pelasgların tarihî bir millet olduklarını Atina’daki duvar parçası, Lemnos’ta bulunmuş yazıtlar ve bir çok eski tarihçinin yazıları isbat ettiği gibi, onların Türk olduklarını da, ayrıca, bir Romalı bilginin bıraktığı lengüistik delil tartışılmaz bir şekilde isbat etmektedir. Adı Varron olan bu büyük bilgine göre, TEPAE kelimesi Pelasg dilinde TEPE demektir³⁰. Türkçede olduğu gibi,... Türkçedeki tepe kelimesinin manasını ise, dünya arkeologlarının hepsi iyi bilirler: Altın-tepe, İkiz-tepe, Kara-tepe, Kül-tepe yüzünden...

²⁷ Methuen and Co. Ltd. London 1970, sahife 264.

²⁸ Yani Marmara Denizi

²⁹ Paris 1924, sahife 48

³⁰ İsaac Taylor, “Etruscan researches”, Mac Millan and Co., London 1874, sahife 330.